

LUX FILM DAYS

3 FILMY
24 JAZYKOV
28 KRAJÍN

WOMAN AT WAR (KONA FER Í STRÍÐ)

film Benedikta Erlingssona
Island, Francúzsko, Ukrajina

WOMAN AT WAR (KONA FER Í STRÍÐ)

FILM BENEDIKTA ERLINGSSONA

Päťdesiatročná Halla vedie zbor v Reykjavíku. Lipne na svojej krásnej islandskej krajine, na jej výnimočnej prírode a veľmi ju znepokojuje globálne otepľovanie a ekologické katastrofy. Obzvlášť ju poburujú plány na rozšírenie hliníkárne. Tajne sabotuje vedenia vysokého napätia, aby fabriku odpojila od energie a zvýšila tak povedomie verejnosti. Jej plán však preruší správa, v ktorú už nedúfala. Ako dlhoročnej uchádzačke o osvojenie jej oznámia, že ju na Ukrajinu čaká dcérka.

Woman at War je príbeh o ekológii, ktorý často humorne spochybňuje zmysel a vážnosť individuálneho konania proti lahostajnosti úradov, pokiaľ ide o boj proti globálnemu otepľovaniu.

PRÍBEH O EKOLÓGII

Woman at War sa javí najmä ako príbeh o ekológii. V úvodnej scéne filmu Halla vyzbrojená lukom vystrelí šíp, aby spojila káble vedenia vysokého napätia. Táto postava teda pripomína hrdinov, ako sú William Tell či Robin Hood: jednotlivca, ktorý pozoruhodným a mimoriadne dobre zvládnutým činom dosiahne značný účinok. Tento dojem sa potvrdí neskôr, keď pochopíme, že Halla, ktorá je síce skromná, no koná okázalo, zaútočí na odvetvie spracovania hliníka, teda omnoho mocnejšieho protivníka, než je ona sama. Pseudonym Žena z hôr, pod ktorým sa prihlási k sabotážam, a maska (Nelsona Mandelu!), ktorou si schováva tvár, keď ju filmuje dron, dotvárajú obraz „maskovaného pomstiteľa“.

Ďalšie prvky filmu ho približujú k rozprávke či bájke. Okrem toho je tu neurčitost' súvisiaca s hlavnou postavou (Čo má za sebou? Čím sa živí?). Môžeme si napríklad všimnúť odstup, ktorý vytvára pravidelná prítomnosť orchestra či ukrajinského speváckeho tria. Tieto dve skupiny, ktoré v určitom zmysle vyjadrujú Halline pocity, sa javia jednak ako zlomyseľní spolupútnici, jednak ako antický chór, ktorý porušuje základné konvencie kinematografie. Zatiaľ čo kinematografia nás vyzýva, aby sme dočasne odložili svoje pochybnosti a uverili tomu, čo vidíme, hudobníci či speváčky, ktorí sa zjavia na obrazovke, nám pripomenú, že je to len fikcia.

Viac než výber tohto druhu výpravy nám však tento film približuje k rozprávke všeobecnost' rozprávania: nerozvíjajú sa okolnosti sporu medzi Hallou a priemyslom. (Prečo Halla útočí práve na odvetvie spracovania hliníka a nie na iné? Ako toto odvetvie ohrozuje životné prostredie? Ako čínski investori niečo zmenia na stave vecí? V čo presne Halla dúfa? Nedozieme sa odpoveď na žiadnu z týchto otázok.) Halla „skrátka“ obraňuje prírodu, ktorá je nevyhnutná na prežitie ľudstva a v širšom zmysle všetkého života na Zemi, a je proti priemyslu, ktorý spôsobuje znečistenie a do veľkej miery je zodpovedný za globálne otepľovanie a za mnohé ekologické katastrofy všade vo svete. „Ja nie som zločinec, to oni sú,“ povedala farmárovi, ktorý jej prišiel na pomoc. Odpor je povrchný a zjednodušený, tak ako to býva v rozprávkach.

BOJ JEDNOTLIVCA

Príklad Hally, ktorá anonymne a sama zaútočí na mocný priemysel s medzinárodným kapitálom, znázorňuje rozšírenú mylnú predstavu o „zmene sveta iba vlastnými silami“. Vidieť postavu porušovať to, čo je zakázané, pre čosi, čo považuje za správne, a to nezákonným spôsobom, je vcelku zábavné... Divák zaujatý akciou, nebezpečenstvom a napätím nepochybné na chvíľu odloží svojho kritického ducha, aby hrdinku pochválil za jej odvahu. V pozadí však ostáva diskusia, ktorá Hallu podnietila konať, čo sa dozvedáme napríklad prostredníctvom televízie, ktorá vysiela správy a relácie o sabotážach a ich hospodárskych dôsledkoch. Jedného dňa neznáma žena spomenie Ženu z hôr a sťažuje sa na možné zvýšenie životných nákladov. Hallino konanie teda môže priamo záporne ovplyvniť „život ľudí“ (predovšetkým najchudobnejších, čo rozhodne nie je zamýšľaným cieľom). Tento názor by Hallu nepochybné rozrušil len nepatrne, keby Asa, jej dvojča, nevstúpila do rozhovoru presne preto, aby spochybnila odôvodnenosť individuálneho konania veľkého rozsahu. Je oprávnené podnikat' kroky, ktoré majú vplyv na osoby, ktoré nie sú zodpovedné za to, proti čomu chceme namietat'?

Keď Halla obhajuje neobččajnú akciu s vážnymi dôsledkami v reakcii na mimoriadne závažný problém, ktorý si vyžaduje naliehavé konanie, Asa obhajuje myšlienku hromadenia malých krokov s obmedzeným vplyvom: „Z mnohých kvapiek býva prival,“ tvrdí. Z tohto hľadiska osvojenie Niky nie je len náhodnou udalosťou, ktorá Hallu dovedie k tomu, aby poľavila zo svojho cieľa, prerušila útočné konanie a svoj manifest zverejnila skôr, než mala v úmysle, ale aj celkovou výzvou: zachrániť Niku, vytrhnúť ju z biedy, z izolácie (a odvieť ju od povodní...). Ako vyhlasuje Asa, ide aj o „záchranu sveta“. Takto dve protichodné hľadiská (použitie veľkých prostriedkov na dosiahnutie ohromných cieľov verzus umiernené konanie s primeranými cieľmi, ktorých opakovanie a hromadenie môže vyprovokovať veľkú zmenu) sa stretnú pri tomto dievčatku, ktorého osvojenie prirodzene zmení život jej, jej matke a určite aj ich okoliu.

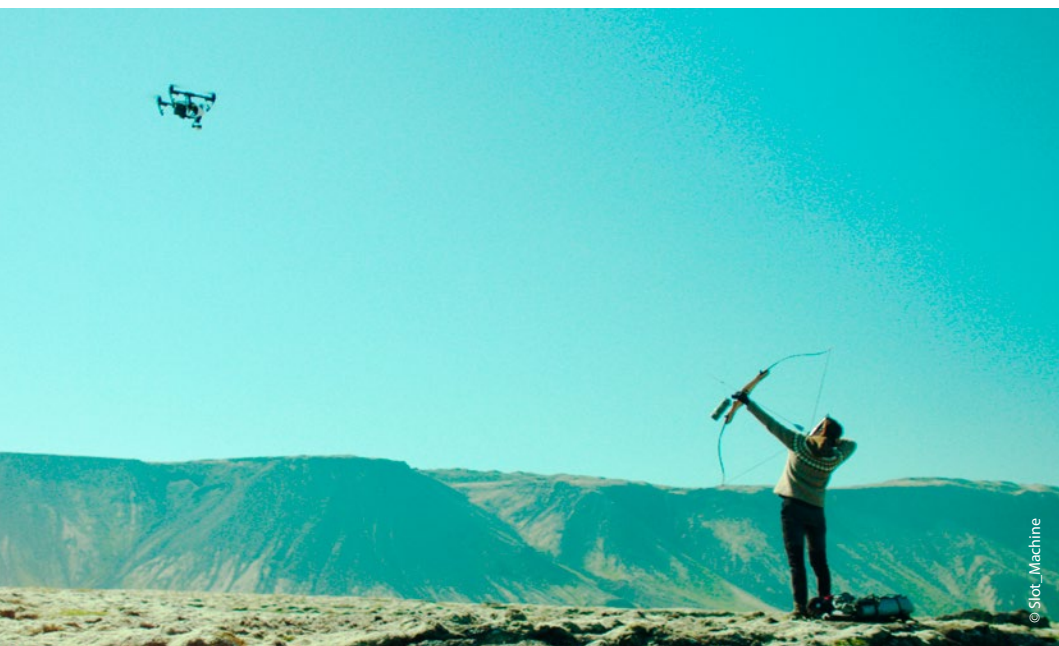
POLITICKÝ BOJ

Sabotážami Halla útočí na islandský priemysel, ale aj na vládu. Vláda má totiž záujem na tom, aby sa nepoškodili hospodárske záujmy. Hallin boj je politický. Vo svojom manifeste napokon podriaďuje ľudské zákony iným, vyšším, starobylym zákonom... Baldwinovi, jej spolupáchateľovi na ministerstve, sa tento prístup zdá nešíkovaný, ba dokonca nešťastný. Média si totiž hneď nájdu priestor špekulovať nad týmito „zákonmi“ a nad tým, čo sa za nimi skrýva. Interpretácie môžu byť najrôznejšie, od najpochabejších po najextremnejšie. V slovníku médií sa objavuje aj slovo „demokracia“: Konanie Ženy z hôr by bolo protidemokratické, lebo vychádza z ľubovôle jednotlivca. Na úrovni jazykového prejavu a slov, ktoré médiá a vláda zvládajú majstrovsky – pri informovaní o sabotážach sa napríklad používa slovo „násilie“, aj keď Halla sa hlási k nenásilnému odkazu Gándhího a Nelsona Mandelu! – sa vo filme opisujú dve veľmi odlišné reality. Zatiaľ čo vláda a médiá volajú po demokracii, montujú sa monitorovacie kamery, vyzýva sa, aby sa na zadržanie sabotéra použila špičková technológia, vyzýva sa na udávanie a manifest sa „znáša pod čiernu zem“, pričom v médiách sa podporuje celý arzenál názorov, ktorými sa Žena z hôr diskredituje, a trikrát sa zadrží chudobný juhoamerický turista! Prezident republiky ponížený do stavu turistického sprievodcu sa na druhej strane zosmiešňuje. Halla žije podľa svojich zásad a v súlade s prírodou: spí na zemi, tvár si kladie na zem, pozná hory, využíva úkryty, ktoré jej poskytujú, od rozsadliny a kostry ovce až po vodu v rieke, do ktorej sa ponára, aby unikla pred dronom. Farmár, ktorý jej prichádza na pomoc, koná preto, lebo Hallu vidí na hypotetickom rodokmeni blízko seba, čo naznačuje silu sociálnej a rodinnej súdržnosti, a jeho pomoc je o to účinnjšia, že vynikajúco pozná svoju zem: krajina mu napovedá, kadiaľ sa Halla vydá na útek, a privedie Hallu k termálnym prameňom, aby sa zohriala. Nehovoriac o ovciach, ktoré sú znakom tradičného pastierstva a ktoré Halle poslužia ako úkryt a útočisko.

Už vôbec nehovoríme o nezávislosti a vyhlásení Islandskej republiky, ktoré sa vo filme viackrát spomína! Tieto udalosti vedúci politický predstaviteľ vníma iba ako vtipné historicky, pričom sa vydá na turistickú prehliadku miesta Pingvellir, kde bola zriadená republika, zatiaľ čo pre Hallu, ktorá svoj manifest rozháďže pred parlamentom a pri nohách sochy Jona Sigurdssona, vodcu mierového hnutia za nezávislosť Islandu, sú veľavravné. Aj pre farmára, ktorý si chce pred štátnym sviatkom vyzdvihnúť auto! Hallina sila spolu s jej spontánnosťou, naivitou, úprimnosťou a hlbokým presvedčením je určite omnoho presvedčivejšia než taktiky a špekulácie poradcov prezidenta.

NETUŠENÁ HĽBKA?

Posledný obraz filmu je trochu záhadný. Vzbudzuje zvedavosť, lebo tento film, v ktorom má svoje pevné miesto dobrodružstvo a humor, sa končí záberom na túto scénu: postavy, Halla s dcérou v náručí a šesť hudobníkov, ktorí ju sprevádzali počas celého filmu, vystúpia z autobusu, kráčajú cez vodu a vzdialia sa, pričom sa nám otáčajú chrbtom. Šťastný koniec filmu – Halla sa vracia domov s malou Nikou – je poznačený zvláštnym pocitom, určitou vážnosťou. Po návrate na Island sú nútení peši prejsť cez zaplavenú oblasť... Individuálny príbeh našej hrdinky a jej dcéry má síce dobrý koniec, no kolektívny príbeh sa ešte nekončí. Na rôznych miestach sveta chudobní v dôsledku katastrof spôsobených zmenou klímy nadalej prichádzajú o svoje domy, majetok či pôdu.

© Slot_Machine

NIEKOĽKO OTÁZOK NA ZAMYSLENIE

- Vy osobne sa prirodzene viac stotožňujete s uhlom pohľadu, ktorý zastáva Halla alebo Asa? Domnievate sa, že je lepšie „udrieť tvrdo“, aby sa veci priviedli k zmene, alebo dosiahnutie veľkých zmien umožňujú aj malé každodenné činnosti? Myslíte si, že boj proti globálnemu otepľovaniu je taký naliehavý, že sa nemôžeme uspokojiť s malými každodennými gestami?
- Portréty Nelsona Mandelu a Gándhího v Hallinom dome naznačujú, že Halla koná na základe nenásilného odporu. Film, v ktorom sa často využíva humor, nás určite núti postaviť sa na stranu Hally. Môže byť podľa vás humor zbraňou? V akom kontexte? Za akých okolností?
- Každá z dvoch sestier svojím spôsobom zosobňuje podobu harmónie. Harmóniu zborového spevu, harmóniu pohybov z tajči, harmónie prírody, harmónie cvičenia jogy... Nenachádza sa istá podoba harmónie aj na druhej strane „filozofického“ spektra filmu? Vo veľkých priemyselných odvetviach, proti ktorým Halla bojuje? Nie sú aj tieto vedenia vysokého napätia, na ktoré útočí, nástrojmi pôsobivej umelej harmónie?
- Vníмали ste, čo vyhlásila Asa: „Zachrániš dieťa a s ním aj svet?“ Čo podľa vás znamená táto veta?

les grignoux

EURÓPSKE KINO PRE EURÓPANOV

FILMOVÁ CENA LUX naďalej prijíma prekvapujúco širokú škálu žánrov a štýlov, do ktorých patria filmy mladých talentovaných európskych režisérov. Európsky parlament s potešením predstavuje tri filmy súťažiace o FILMOVÚ CENU LUX 2018:

STYX, film Wolfganga Fischera, Nemecko, Rakúsko

THE OTHER SIDE OF EVERYTHING (*Druga strana svega*), film Mily Turajličovej, Srbsko, Francúzsko, Katar

WOMAN AT WAR (*Kona fer í stríð*), film Benedikta Erlingssona, Island, Francúzsko, Ukrajina

Filmy sa vrúcny a inteligentným spôsobom zaoberajú aktuálnymi témami a odrážajú to, čím Európa práve prechádza. Znázorňujú postavy otvárajúce oči svetu, ktorý ich obklopuje, aby pochopili skutočnosť, ako aj spoločnosti a komunity, do ktorých patria. Vykresľovaním našich príbehov zušľachtených emóciou filmového plátna sa zdôrazňuje kvalita a rozmanitosť európskej kinematografie, ako aj jej význam pri formovaní spoločenských hodnôt a kultúrnych spoločenstiev. Pozývame vás na prehliadku filmov 7. ročníka FILMOVÝCH DNÍ LUX.

FILMOVÁ CENA LUX

Kultúra zohráva kľúčovú úlohu pri vytváraní našej spoločnosti.

V duchu tejto myšlienky Európsky parlament v roku 2007 vytvoril FILMOVÚ CENU LUX. Chce tak prispieť k posilneniu distribúcie európskych filmov v celej Európe a podniknúť celoeurópsku diskusiu o významných spoločenských otázkach.

FILMOVÁ CENA LUX je výnimočná iniciatíva. Zatiaľ čo väčšina koprodukčných európskych filmov sa premieta len v krajine pôvodu a len zriedka sa distribuuje do iných krajín, a to ani v rámci EÚ, FILMOVÁ CENA LUX predstavuje pre tri európske filmy jedinečnú príležitosť získať titulky v 24 úradných jazykoch Európskej únie.

Vítaný film FILMOVEJ CENY LUX vyberú na základe hlasovania poslanci Európskeho parlamentu a bude vyhlásený 14. novembra 2018.

FILMOVÉ DNÍ LUX

FILMOVÉ DNÍ LUX vznikli pri príležitosti udeľovania FILMOVEJ CENY LUX. Od roku 2012 sa trojica filmov súťažiacich o FILMOVÚ CENU LUX predstavuje širšiemu európskemu publiku počas FILMOVÝCH DNÍ LUX.

Prostredníctvom podujatia FILMOVÝCH DNÍ LUX vás pozývame na nezabudnuteľný kultúrny zážitok, pri ktorom sa stierajú hranice. Od októbra 2018 do januára 2019 sa budete môcť pripojiť k filmovému nadšencom z celej Európy a zúčastniť sa na premietaní troch filmov v jednom z 24 úradných jazykov Európskej únie. Nezabudnite zahlasovať za film, ktorý je vašim favoritom, prostredníctvom našej webovej stránky luxprize.eu alebo na našej stránke na Facebooku!

CENA PUBLIKA

Cena publika v rámci FILMOVEJ CENY LUX sa udeľuje na základe hlasovania verejnosti. Nezmeškajte príležitosť zahlasovať za jeden z troch filmov do 31. januára 2019! Možno práve vy budete mať šťastie a v júli 2019 sa na pozvanie Európskeho parlamentu zúčastníte na Medzinárodnom filmovom festivale Karlovy Vary, kde oznámite, ktorý film získal Cenu publika.

POZRITE SI,
DISKUTUJTE
A HLASUJTE!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

RÉŽIA: Benedikt Erlingsson

SCENÁR: Benedikt Erlingsson, Ólafur Egill Egilsson

OBSADENIE: Halldóra Geirharðsdóttir, Jóhann Sigurðarson, Juan Camillo Roman Estrada, Jörundur Ragnarsson, Davíð Þór Jónsson, Magnús Tryggvason, Elíasen, Ómar Guðjónsson, Haraldur Stefansson

KAMERA: Bergsteinn Björgúlfsson

PRODUCENTI: Marianne Slot, Benedikt Erlingsson, Carine Leblanc

PRODUKCIA: Slot Machine, Gulldregurinn, Solar Media Entertainment, Köggull Filmworks, Vintage Pictures

ROK: 2018

DĹŽKA: 101 min.

ŽÁNER: fikcia

KRAJINA: Island, Francúzsko, Ukrajina

PŮVODNÉ ZNENIE: islandčina (angličtina, španielčina)

DISTRIBÚTOR: Film Europe

Rukopis dokončený v júli 2018.

© Slot_Machine

© Slot_Machine